

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC A

Afecta la comunicació

- No manifesta intencions comunicatives ni en gest ni en paraules

DESCRIPCIÓ

- No interacciona
- No comparteix acció ni atenció
- Puntualment pot fer demanades però únicament per cobrir les necessitats bàsiques.
- Si hi ha alguna producció oral és ecològica o cantarelles sense significació comunicativa.

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC B

Afecta al llenguatge

- Manifesta les seves intencions comunicatives amb gest, o forma lingüística d'una o dues paraules o elements en més d'un 50% de les seves produccions.

DESCRIPCIÓ

- El comportament comunicatiu és present, té interès per la comunicació i pot mantenir l'atenció i l'acció conjunta, encara que, a vegades, ho faci de manera inestable i amb pocs torns.
- No apareix el verb en funció sintàctica: quan es dona una combinació de dues paraules, el seu ús està regit pel significat del que es vol expressar i no per regles morfosintàctiques.
- Parla de les seves rutines (llenguatge vinculat al present immediat)
- Aquests paràmetres s'hauran de tenir en compte per qualsevol sistema de comunicació que utilitzi l'alumne.
- En comportaments lingüístics B més evolucionats, s'allarguen les emissions i apareixen més de dos elements.

EXEMPLES

ADRIÀ. 4 anys

Descripció de la situació: Joc de la caseta

S: ¿Qué es esto? (water)

Adrià: pipi

S: para hacer el pipi!. ¿Cómo se llama?

Adrià: (gest de sí amb el cap i se l'emporta a baix i fa el soroll del pipí) shshs.

S: ponlo aquí (trec un tros i llavors es desmunta la porta) ¿qué ha pasado?

Adrià: sa oto

S: Se ha roto, lo ponemos un poquito

Adrià: (desmunta la porta de l'entrada i me l'ensenya rient)

S: Ay, Adrià, Adrià que se me desmonta, ponla aquí, muy bien.

Adrià: (la col·loca)

S: muy bien.....más cosas (li ensenyo la banyera)

Adrià: Aquet

S: ¿qué es?

Adrià: susá, susá, u aco, un aco (i el llisca per la taula)

S: Shshshs (faig el gest de dutxa i el soroll) Vamos a ponerla aquí(en el bany)

Adrià: ae un pipi

S: ...dónde está el pipi?

Adrià: (senyala bé)

S: ¿y aquí? (la banyera)

Adrià: a susá (mes gest de dutxa)

S: muy bien, para ducharse

Adrià: aqae? (senyalant l'aigüera de la cuina)

S: això?, l'aigua, para lavar los platos, el fregadero) (Li ensenyo el mirall i la pica i els mira)
Adrià: aquet, aquet
S: Què és?
Adrià: enà (*gest de pentinar-se*)
S: ponemos aquí.
Adrià: sa oto va
S: ¿dónde está la bañera.....? (els reconeix tots) Co.loco un tros
Adrià: sa oto.

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC C

Afecta al llenguatge

- Manifesta intencions comunicatives amb formes lingüístiques de tres paraules o més, amb **presència del verb** i amb pocs elements morfosintàctics.

DESCRIPCIÓ

- Correspon a una etapa en que encara no hi ha noció de morfosintaxi. No obstant, s'hi poden veure paraules gramaticals i flexions que encara són poc estables i poc productives:
 - Utilitza repertori restringit de categories gramaticals, amb predomini de paraules significat –noms, verbs, adjectius- i algun relacional.
 - Hi ha presència del verb, amb formes verbals rudimentàries – infinitius, gerundis i participis- i/o tercera persona del singular del present d'indicatiu i imperatiu.
- Cap al final d'aquesta etapa es fa cada vegada més evident l'ordenació del missatge amb una sintàctica, més que seqüencial: Comença a aparèixer l'estructura morfosintàctica bàsica, encara que predominin els errors i les omissions sobre els encerts.
- Allarga els torns de paraula, manté el tòpic i és contingent.
- Si no compartim el context comunicatiu ens costa entendre'l. A nivell de parla, tenint en compte el moment de desenvolupament del llenguatge que representa, podem trobar errors típics de l'inici del desenvolupament fonològic.

EXEMPLES

- jo no vengut
- Jo ha saltat
- Bibe nena afa
- tot el dies tebaia,
- Amama a menjar a casa
- A dit baia ti –amb el dit balla en Joan Petit.
- A menjar xixà.

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC D

Afecta al llenguatge

- ☐ Manifesta intencions comunicatives amb **frases de 3 o més elements** mantenint l'estructura correcta, amb **presència d'elements morfosintàctics bàsics**, encara que amb errors.

DESCRIPCIÓ

- Àmbit d'afectació: El llenguatge. (morfologia i sintaxi)
- S'expressa bàsicament amb frase simple.
- Utilitza un repertori de categories gramaticals: nom, verb, adjectiu, adverbis, preposicions i conjuncions però poc variat i amb errors.
- Més de la meitat de les seves produccions apareixen flexionades:
 - Flexió verbal: Presència dels morfemes de nombre, persona i temps (present, passat, futur) amb errors.
 - Flexió nominal: Presència dels morfemes de gènere i nombre amb errors. (*1)
 - Fa concordança: Det-Nom-Adj / nom-verb (*2)
- Comença a produir frases coordinades i juxtaposades amb errors. (Presència de més d'un nucli verbal).
- Informa i explica fets de manera eficaç, tot i que amb alguns errors, omissió, o ús poc variat de connectors. (Major participació en la conversa)

OBSERVACIONS:

- ★ Per valorar correctament la flexió nominal, cal que utilitzi 2 ó 3 paraules de cadascuna de les categories gramaticals: nom, adjectiu i pronom. No és suficient si només flexiona el gènere.
- ★ Per valorar correctament les concordances nom-verb cal que respecti el persona i el nombre.
- ★ Sovint apareixen combinacions amb altres CL de parla. (D+F, D+G..)

EXEMPLES

- he comido molta xuxes
- Us homes tocaven a tambos
- aí vas guanyar io
- A Fean tia a pelos a ninas
- "la Caputxeta i l'abuelita babiro junto"

(CALDRIA ELABORAR LA MATEIXA MOSTRA DE LLENGUATGE –CONTE O NARRACIÓ-, EXEMPLIFICANT COM VARIA EN FUNCIO DEL COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC)

Comportament Lingüístic E

Afecta al llenguatge

- ☐ Manifesta intencions comunicatives amb **frases de 4 o més elements** mantenint l'estructura sintàctica correcta en les oracions simples i amb **presència d'alguns errors en les complexes**.

DESCRIPCIÓ

- Àmbit d'afectació: El llenguatge. (morfologia, sintaxi i discurs)
- Utilitza sintagmes (nominal i verbal) amb força elements.
- Utilitza un repertori variat de categories gramaticals.
- Utilitza frases coordinades i subordinades : causals, de relatiu, condicionals, temporals, ...tot i que amb errors.
- Informa i explica fets de manera seqüenciada i elaborada amb alguns errors: Ús de frases amb sentit figurat i dels connectors discursius tot i que amb errors.

OBSERVACIONS:

- ★ Per valorar correctament l'estructura bàsica d'oració simple, cal que respecti: Presència de S+V+O/complement.
- ★ Utilització de pronoms.
- ★ Presència de preposicions.

EXEMPLES

- El papa va veuà una vaca gan.
- M'he pillat * la po:ta del cotxe.
- Me molia molt la panxa.
- Io in una piscina, el tete i io vam puzar aigua i vam passa molt bé.
- "i abía una bagada una fumiga ka es tubaba un pa i ba binde un alta i tamé bulía i estábe- iskutín i baraián i desplés una bé i diu una mentira..."
- "abia una bagada uma fumiga i tubaba a kamí, sa ba tuba un tó de pa i la fumiga diu úi tengo mutxo gana. La fumiga pensan, pensan ... ke farem?"

(CALDRIA ELABORAR LA MATEIXA MOSTRA DE LLENGUATGE –CONTE O NARRACIÓ-, EXEMPLIFICANT COM VARIA EM FUNCIO DEL COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC)

OBSERVACIONS:

- ★ Pot ser que apareixin combinacions amb altres CL de parla. (E+G..)
- ★ Predomina la correcció sobre l'error a l'hora de construir frases més complexes.
- ★ Cal valorar la intervenció logopèdica amb alumnes que no presentin dificultats importants d'audició.

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC F

Afecta a la parla

- ❑ La seva parla es intel·ligible amb la presència d'alguna de les següents característiques:
 - Presència sistemàtica d'un sol fonema consonàntic i , per tant manca de contrastos
 - Ús variable de processos dins una mateixa estructura de paraula de manera que és imprevisible la seva realització.
 - Presència de processos inusuals o idiosincràtics rarament existents en el desenvolupament normal.

DESCRIPCIÓ

- Presència sistemàtica d'un sol fonema consonàntic i , per tant manca de contrastos
 - Habitualment es tracta de trets fonològics molt inicials en l'adquisició (oclusivitat o nasalitat i sons vocàlics) .
 - Respecte els punts d'articulació no necessàriament segueix la pauta evolutiva (anterior-dental-posterior).
 - En la majoria dels casos, el ventall vocàlic és reduït (sobretot presència de /a/ /o/.
- Ús variable de processos dins una mateixa estructura de paraula de manera que és imprevisible la seva realització.
 - No hi ha estabilitat dels errors.
 - Dificultat per veure el patró que s'utilitza, aspecte que fa difícil la comprensió i la transcripció.
 - Aquesta variabilitat és conseqüència de la manca de consciència dels trets significatius dels fonemes, no respon als ajustaments típics que fan els nens en el procés d'adquisició.
- Presència de processos inusuals o idiosincràtics rarament existents en el desenvolupament normal.
 - Alteracions de l'ordre de l'estructura de la paraula (alteració de l'ordre de la síl·laba o dels fonemes)

OBSERVACIONS:

- ★ Es fa difícil determinar la presència de marques morfològiques i altres elements morfosintàctics (determinants, preposicions...) tot i que les estructures poden ser llargues.
- ★ Per poder determinar si es tracta d'un comportament amb aquestes característiques, cal tenir una mostra prou extensa per concloure si es tracta d'un trastorn o d'un procés evolutiu molt retardat.

EXEMPLES

DAVID R. 3 anys

Descripció de la situació: El Pitu

S: mira, no hi ha res, està tot aquí, l'hem de muntar, m'ajudes?

David: (sí amb el cap)

S: Com es diu el ratolí?

David: Pitu

S: es diu Pitu, mira que fa!

David: ube abiba

S: arriba

David: a pupa, aa pupa, (tocant-se el nas)

S: sí se farà pupa

Montse: no que és molt fort.

David: (sí amb gest)

S: ...què menja?

David: pipa aa moça

S: pipes per esmorçar? .. saps el que més m'agrada a mi? la caseta.i a tu?

David: mi, pila, ia un alla, e pitu
S: el pitu
David: allá
S: a la classe?
David: no
S: a on?
David: ami ()
S: escolta, però el teniu a la classe?
David: (sí amb el cap)
S: i els nens, l'agafen?
David: (no amb el cap)
S: no, no l'agafen
David: e pat nene a sit (amb un gest)
S: escolta'm, s'ha escapat el pitu alguna vegada?
David: no
S: no s'ha escapat
Montse: abans sí, que l'hem pogut agafar
S: i dorm
David: no
S: no dorm?
David: mi e fat, e asi, petita, alatita , alalin.
S: ah! mira, mira, mira ara s'ha caigut, vol jugar, vol jugar eh.
S: estem mirant El Pitu.Perquè.....
David: a fat i piu (onomatopeia) a afat i pup, ea pupa
S: no l'ha fet pupa, l'ha agafat i l'ha ficat a dins de la gàbia
David: mi afat, fit (onomatopeia) a tin
S: amb la mà, a què sí? amb la mà. és que és molt petit
David: sí mi e fat i a eta
S: i l'hem posat a la seva caseta eh?
David: e pila , tat, a ti (amb gestos)
S: molt bé. be, muntem la caseta.

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC G

Afecta la parla

- La seva parla força errors amb totes aquestes característiques:
 - Persistència de processos de simplificació normals més enllà de l'edat corresponent.
 - Desajustaments cronològics. Presència de processos de simplificació més primerencs amb d'altres més tardans.
 - Dificultats amb l'estructura sil·làbica en paraules llargues.

DESCRIPCIÓ

- Alumnes amb parla molt retardada per l'edat però no desviada.
- Es tracta d'errors que responen als ajustaments típics que fan els nens en el procés d'adquisició.
- Per determinar el grau d'allunyament de la pauta evolutiva, veure quadre adjunt.

EXEMPLES

- Parlant del que fa a la platja:
 - ala no tic fotaló, ala nelo tola; a la paxa un lia ma picà una melusa, un alta lia la melulta fa mal.
 - El ó tà tontent.
 - lo toc la tanyuleta
- **En una explicació del que va veure:** Kavia u akiolki al setat.....a dal aba , i ????? ins a u aba – a dins a un arbre-

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC H

Afecta al llenguatge

- El seu llenguatge es caracteritza per l'ús d'un vocabulari restringit amb molt termes deíctics i amb dificultats per nomenar categories i utilitzar termes espacials i temporals.

DESCRIPCIÓ

- El desenvolupament del llenguatge està relacionat estrictament amb el baix nivell de coneixements, experiències viscudes, baixa estimulació etc.
- L'estructura morfosintàctica bàsica és correcta.
- Dificultats en la cohesió i coherència del discurs:
 - Omissió d'informació bàsica
 - Desordre dels fets en el temps
 - No cohesiona la informació dins del discurs

EXEMPLES

(pendent)

COMPORTAMENT LINGÜÍSTIC I

Afecta a l'ús

- ☐ Mostra poques habilitats conversacionals. Les dificultats es manifesten: en la presa de torns, a l'hora de tenir present l'interlocutor i en el manteniment del tòpic

DESCRIPCIÓ

- No manté el tema de la conversa ignorant el que s'ha dit abans
- No saben quan han d'intervenir
- No pren mai la iniciativa de torn
- Pot tenir dificultat perquè la comunicació sigui efectiva.
- No hi ha coherència

EXEMPLES

- Poques habilitats conversacionals en tenir present l'interlocutor
 - A: *Ami m'agrada, a tú? a mi m'agrada a moto, a bici ,a cotxe.*
 - Log: *A mi m'agrada la bicicleta perquè.....*
 - A: *A mi m'agrada a moto, a bici ,a cotxe.*
- Poques habilitats conversacionals en el manteniment del Tòpic:
 - J: *Aqueta bucata m'ha cota, eh, paque no té pataons com aquet –assenyala el David-*
 - -Log: *Aquesta butxaca que és el que no té?..... Què és el que ens volies dir?*
 - -J: *..... estos pantaons no són iguals quesmeus*
 - -Log: *Per què?*
 - -J: *Paque a seus són de culo negue.*
 - -Log: *Però tu ens ho has dit quan posaves el mocador a la butxaca, què volies dir?*
 - -J: *No ho sé*
 - -Log: *Són iguals les butxaques dels dos pantalons?*
 - -J: *No, paquè la meva es bava i la seva es negue.*
 - -Log: *I a quina et sembla que costa més posar-hi el mocador?*
 - -J: *A la meva paquè....paquè aquet pesa més.*
- En una situació de conversa, l'alumne no recorda una paraula que necessita i diu
 - A: *vull mirar pa:què no reco:do – busca a la llibreta -*
 - Log: *La repasses una mica ?*
 - Síno pe:què no reco:do * tants dies , ja'sta. –es distreu amb el dit- *Mira tinc una cosa que tinc aquí. –es mira la bata i busca a la butxaca una canica*
- Mostra poques habilitats conversacional en entendre la intenció de l'interlocutor
::En situació d'script en la que el nen s'ha rentat la cara ,i simultàniament verbalitza:
 - A: *“Ja ta , toaiola, ya ta.”*
 - Log: *molt bé, el nen obre l'aixeta i es renta les mans. Digues-li que ho faci la mama i l'obrirà.*
 - A: *l' obira*